

Novi list, 16. veljace 2002.

Razgovor: Peter Semneby, švedski diplomat i novi voditelj Misije OEES-a u Hrvatskoj

Rasprave o izborima ne smiju usporiti povratak

Problemu stanarskih prava treba posvetiti posebnu pažnju, kako bi se obeštetilo one koji su ga izgubili

Razgovarao: Boris Pavelic

Peter Semneby, 43-godišnji švedski diplomat, u siječnju je od Bernarda Ponceta preuzeo vođenje misije Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES) u Hrvatskoj. Za naš list govori o radu OEES-a tijekom njegova mandata.

Što ce biti glavne točke vašega interesa?

- Nastavit ćemo poslove koje smo radili do sada. Dobar dio našega posla odnosi se na proces povratka i reintegracije u društvo. S vladom suradujemo i na reformi pravosuđa, nadajući se da ćemo intenzivirati te aktivnosti. U području medija, također, radimo na reformi legislative.

Možete li objasniti uporišta reforme pravosuđa?

- Prioritet je svakako problem velikoga broja zaostalih predmeta, koji ograničava učinkovitost pravosudnoga sustava i umanjuje pravnu sigurnost. Potrebno je također ojačati vladavinu prava i transparentnost pravosudnih procesa. Sugerirat ćemo i promjene nekih zakona kako bi se hrvatski zakoni uskladili s međunarodnim standardima. Pitanje prava manjina također je važno, pa treba riješiti načelno pitanje Ustavnoga zakona o pravima manjina i etnickih zajednica. Pratimo i sudjenja za ratne zločine. Rješavanje tih problema važno je za otklanjanje prepreka povratku.

Otpor povratku

Ima li OEES konkretne prijedloge o budućemu Ustavnom zakonu o pravima manjina, koji je upravo u javnoj raspravi?

- Ne bih o detaljima, ali donošenje toga zakona također je važno za uspostavu klime povjerenja i ubrzanje povratka.

Povratak je pitanje od najvećega interesa za OEES.

- Da. Važno je koncentrirati se na bitna pitanja i prepreke koje još postoje. Želim naglasiti da je vlada učinila velik napredak, ali neke stvari još treba riješiti. Pristup fondovima za obnovu jedna je od njih. Također, još je mnogo nejasnoca oko zakona

koji reguliraju prava vlasništva, i na području od posebne države skrbi, i izvan njega. Vidimo također da se uvjeti za povratak razlikuju od sredine do sredine. U nekim općinama ima otpora povratku. Osobito teško pitanje jest ono o stanarskim pravima. Držimo da tome treba posvetiti posebnu pažnju, kako bi se pronašao način da se obešteti ljude koji su izgubili pravo na stanarsko pravo. O tome sam protekloga tjedna s ministrom Cacicem održao vrlo dobar sastanak.

Što vam je ministar rekao?

- Ne bih o detaljima. Iznio sam argumente, i nadam se da ćemo blisko surađivati. Naš sastanak opravdava takvu nadu.

Problem u administraciji

Vlada je najavila da će do kraja godine okoncati proces povratka prognanika i imovine. Istodobno, srpska zajednica tvrdi da vlada Srbima opstruira povrat imovine i obnovu. Što je od toga točno?

- Ne želim suditi o tome. Očito je jedno: što se taj problem prije riješi, to bolje. Problem obnove možda je više u administraciji te na lokalnim razinama. Kod povrata imovine bit će potrebno promijeniti neke zakone. Nacrt promjena Zakona o područjima od posebne državne skrbi usmjeren je u dobrom pravcu, i nadam se da će te promjene uskoro biti usvojene. Razumljiv i transparentan zakonski sustav ključna je stvar za rješavanje problema.

Mislite li da je riječ o tehničkom ili još uvijek političkom problemu?

- Očito ima elemenata i jednoga i drugoga.

Možete li precizirati političke prepreke?

- U različitim općinama politička je situacija različita, što utječe i na procese povratka i povrata imovine. Također, nadam se da aktualne rasprave o novim izborima neće utjecati na napredak u tim pitanjima. Dakako, u takvim situacijama, kada se govori o važnim političkim pitanjima, postoji rizik da se naglasak prebaci na ta pitanja, a oslabi na nekim drugim. Nadam se da se to u ovome slučaju neće dogoditi. Mislim, primjerice, na donošenje izmjena Zakona o područjima od posebne državne skrbi.

Misije vremenski ograničene

Može li se očekivati da će misija OESS-a završiti s krajem ove godine?

- Ne bih govorio o rokovima, jer oni i ne trebaju biti u fokusu našega djelovanja. Važno je riješiti probleme, konkretna pitanja koja su dio našega mandata. Kada se to riješi, misija će se naravno završiti; sve su misije OESS-a vremenski ograničene. Mogu dodati ovo: što prije zadaci budu ispunjeni, to bolje. No iziskuju ozbiljan napor vlasti. Nadam se da ćemo uskoro napredovati u onim točkama u kojima nije učinjeno

onoliko koliko se možda moglo. Želim naglasiti ono što sam kazao i hrvatskim dužnosnicima: OESS dijeli zajednički strateški cilj s EU i hrvatskom vladom. Naš rad doprinosi tome da Hrvatska postane prihvatljiviji kandidat i da se lakše prilagodi standardima EU. EU je zabrinuta preostalim izbjeglickim i vlasničkim problemima. Oni moraju biti riješeni prije nego što Hrvatska postane članicom EU, jer bi u suprotnom oni postali problemi EU-a.

OESS zabrinut zbog “Latinice”

Predstavnik OESS-a za medije Freimut Duve u slučaju Latinice “Pravda u Hrvata” poslao je pismo ministru vanjskih poslova Toninu Piculu. Je li OESS dobio odgovor Ministarstva vanjskih poslova?

- Službenu reakciju nisam vidio. Ne želim se miješati u posao Freimuta Duvea, ali znam da je OESS zabrinut mogućnošću da novinar bude kazneno gonjen zbog svog rada.